

Budgetbeheersing

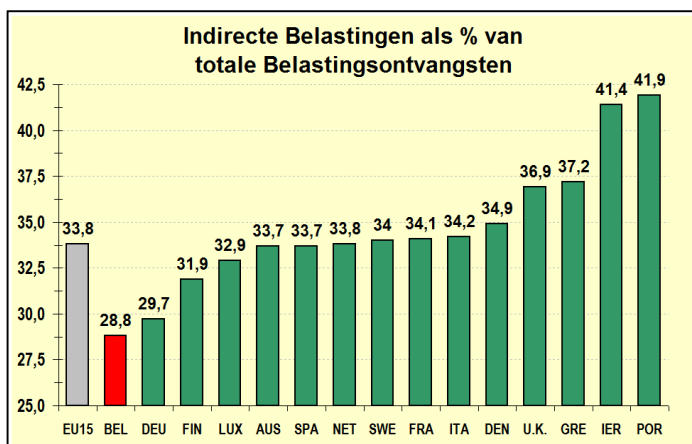
Noodzaak en Haalbaarheid in België

Ons overheidsbeslag is veel te zwaar

Met een overheidsbeslag van 49% van het BBP behoort België samen met Finland (50,6%), Denemarken (52%) Frankrijk (53%) en Zweden (56%) tot de absolute wereldtop van 5 meest dirigistische landen in de geïndustrialiseerde wereld⁽¹⁾. Behalve dit officieel OESO cijfer kent België daarenboven nog talloze verborgen belastingen onder de vorm van veel te hoge prijzen die we betalen aan monopolies die onze overheden hebben gecreëerd. Als we zowat driemaal te veel betalen voor onze GSM gesprekken is dat omdat de staat eerst GSM licenties heeft geveild, en de private operatoren deze investering begrijpelijkerwijze van de consument moeten zien te recupereren. Als onze elektriciteit-, gas-, en waterdistributie, waterzuivering, en huisvuilverwerking tweemaal te duur zijn, is dat omdat intercommunales daarover het monopolie hebben. Als bedrijven en gezinnen voor hun bouwgrond niet de marginale kostprijs van 20€/m² betalen, maar veelal 200€/m² en we ons allen bijgevolg levenslang diep in de schulden moeten steken, is dat vooral omdat Ruimtelijke Ordeningsminister Steve Stevaert destijds in het structuurplan Vlaanderen een quasi-monopolie op bouwgrond heeft verleend aan intercommunales, en deze intercommunales een kunstmatige schaarste in stand houden zodat ze hun vele bestuurszitzjes kunnen blijven financieren. Rekening houdend met al deze verborgen belastingen benadert het Belgisch overheidsbeslag in realiteit wellicht 60%; vermoedelijk het hoogste ter wereld.

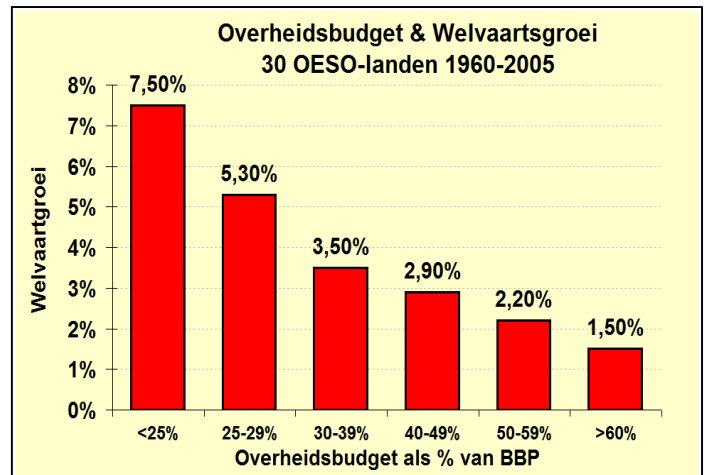
Onze belastingstructuur is uitermate demotiverend

Komt daar nog bij dat België de meest demotiverende belastingstructuur van Europa heeft. Niet alleen zijn onze belastingsschalen steil progressief, maar bovendien haalt België slechts 28,8% van zijn belastingen uit consumptie.² Al de rest komt uit directe belastingen, zodat onze marginale belastingvoeten arbeidsontdragend hoog zijn. Steeds méér werknemers en werkgevers haken dan ook vroegtijdig af of schroeven hun productieve bijdrage terug. Geen wonder dus dat onze participatiegraad de laagste van Europa is en onze competitiviteit achterop raakt. Sterk presterende economieën zoals Ierland, Portugal, of het V.K. hebben een veel lager overheidsbeslag en financieren hun overheid in ruimere mate met consumptiebelastingen.

¹Bron: OESO Jaar 2006. <http://www.oecd.org/dataoecd/5/51/2483816.xls>

Dat een hoog overheidsbeslag perverse mechanismen op gang brengt die leiden tot zwakke groei is logisch en wetenschappelijk bewezen. Niet alleen ontmoedigt een hoge belastingdruk vlijt en ondernemingszin, maar daarenboven onttrekt een te zware overheid de nodige werkmiddelen aan de private sector die deze fondsen voor productieve projecten had kunnen aanwenden.

Willen we onze productieve krachten hermotiveren en onze economie vitaliseren dan moet de belastingdruk omlaag. Een verlaging van de belastingdruk kan evenwel maar structureel zijn én financieel duurzaam als ook de uitgaven worden gesaneerd. Elke belastingverlaging zonder die sanering betekent een nieuwe afwenteling op de volgende generaties. Gezien omvang van onze reeds bestaande schuldenlast zou zo'n afwenteling niet alleen catastrofale economische gevolgen hebben maar ook immoreel zijn tegenover zij die na ons komen.

Afslanken

Onze corpulente overheid moet dus dringend afslanken. Het zijn al lang niet meer alleen liberale denkers zoals Nobel Prijswinnaars Friedrich Hayek of Milton Friedman die vragen stellen bij een overheid die de helft van de vrucht van onze arbeid opeist. Ook anders geïnspireerde filosofen stellen vast dat de klassenstrijd tot een ver verleden behoort, en dat in Europa de uitbuiting en verdrukking al lang niet meer komen van de kant van hardvochtige werkgevers, maar van parasitaire overheidsinstellingen die méér aan de gemeenschap onttrekken dan ze ertoe bijdragen. Zelfs de pauselijke encycliciek Centesimus Annus formuleert bedenkingen bij de betuttelingdrang en de uitkeringsverslaving waartoe overheden ons verleiden. Het document wijst op de groeiende immateriële nood aan zelfbeschikking en waarschuwt voor overexpansieve sociale structuren en voor overmatige betutteling als zijnde onverenigbaar met de menselijke natuur als vrij en verantwoordelijk wezen. Ook dit is een pleidooi voor een maatschappij waarin meer plaats is voor vrijwillige solidariteit en vrije keuze voor het individu.

² Bron: Europese Commissie.

<http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference=STAT/05/15&format=HTML&aged=0&language=en&guiLanguage=en>

Relatieve Budgetstop: de gematigde weg van geleidelijkheid.

Evolutie overheidsbeslag en welvaarts groei onder een relatieve budgetstop														
Pessimistisch scenario: Budgetstop met Groei-effect 0,3					Realistisch Scenario: Budgetstop met Groei-effect 0,5					Optimistisch Scenario: Budgetstop met Groei-effect 0,7				
Jaar	BNP	Publiek budget	Overheid /BBP	Groei	Jaar	BNP	Publiek budget	Overheid /BBP	Groei	Jaar	BNP	Publiek budget	Overheid /BBP	Groei
2007	100,0	49	49,00	1,70	2007	100,0	49	49,00	1,70	2007	100,0	49	49,00	1,70
2008	101,7	49	48,18	1,95	2008	101,7	49	48,18	2,11	2008	101,7	49	48,18	2,27
2009	103,6	49	47,28	2,22	2009	103,8	49	47,20	2,60	2009	104,0	49	47,13	3,01
2010	105,9	49	46,29	2,51	2010	106,4	49	46,05	3,18	2010	107,0	49	45,80	3,94
2011	108,4	49	45,21	2,84	2011	109,6	49	44,71	3,84	2011	110,9	49	44,17	5,08
2012	111,2	49	44,06	3,18	2012	113,4	49	43,20	4,60	2012	116,0	49	42,24	6,43
2013	114,4	49	42,83	3,55	2013	118,0	49	41,52	5,44	2013	122,4	49	40,02	7,98
2014	118,0	49	41,54	3,94	2014	123,5	49	39,69	6,36	2014	130,4	49	37,57	9,70
2015	121,9	49	40,20	4,34	2015	129,8	49	37,74	7,33	2015	140,1	49	34,97	11,52
2016	126,2	49	38,82	4,75	2016	137,2	49	35,73	8,34	2016	151,6	49	32,31	13,38

Tabel 1 : Evolucie overheidsbeslag en groei onder een relatieve budgetstop

Er bestaat geen enkele reden waarom overheidsuitgaven met de welvaartsgroei moeten meegroeien. Integendeel. Met de toename van de materiele welvaart neemt ook de zelfredzaamheid en de immateriële behoefte aan zelfbeschikking toe. Op basis van dit beginsel heeft Denemarken een budgetstop ingevoerd en heeft ons voorgedaan hoe het overheidsbeslag pijnloos en toch snel terug te dringen.³ In 1995 kampte Denemarken nog met een overheidsbeslag van bijna 60%, en een uitermate zwakke groei. Sinds deze budgetstop kruipt Denemarken geleidelijk uit zijn diep economisch dal. Niet als gevolg van de hardvochtige flexicurity regels die uitgebuite en uitgebluste burgers met harde hand verplicht langer aan de slag te blijven en laagproductieve pestkarwijen aan te nemen zoals wordt beweerd, maar omdat de budgetbeheersing het overheidsbeslag stilaan terugdringt en ondernemers, arbeiders en bedienden stilaan de moed herwinnen om uit vrije wil weer aan de slag te gaan.

Stimulerende effecten.

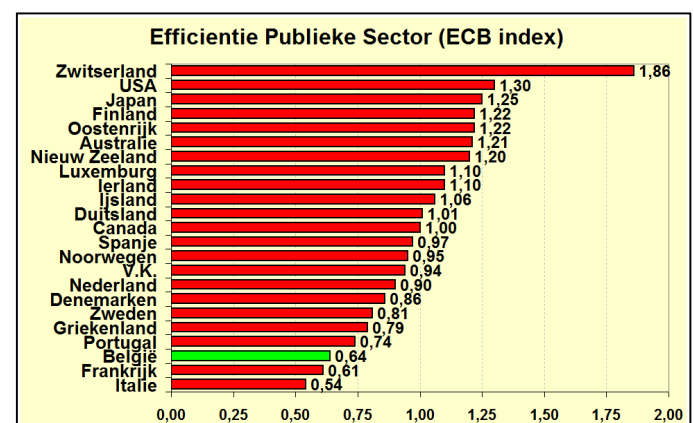
Er bestaat quasi unanieme wetenschappelijke consensus dat het gunstige effect van een lager overheidsbeslag ligt tussen 0,3% en 0,7% extra groei bij elke procentuele daling van de belastingdruk.⁴ Recent onderzoek specifiek voor Europa gewaagt zelfs van méér (°). In zwaar belaste landen ligt de groei-effecten immers boven het gemiddelde. Alleen al het Laffer effect mag in België geraamd worden op 0,4%. Men mag immers redelijkerwijze aannemen dat het zwart circuit, dat economen bij de huidige belastingdruk van ca. 50% rond 20% van het BBP ramen, naar nul zou evolueren als de belastingdruk naar nul daalt.

Dat is zonder te rekenen met het stimulerend Armey-effect als gevolg van het herstel van de arbeidsmotivatie en het gunstig investeringseffect door toename van beschikbare fondsen in de private sector. Zulke groei-effecten werden vastgesteld overal waar het overheidsbeslag werd teruggedrongen. Denken we maar aan snelle groeiers zoals Portugal en vooral Ierland.

Zelfs onder een "relatieve" budgetstop waarbij de nominale overheidsuitgaven wél nog de stijging van de index volgen, is de dynamiek van de groei ingezet door het herstel van de stimulansen spectaculair. Vertrekkend van de huidige zwakke groei van 1,7%, leiden de Armey-Laffer effecten zeer snel tot de relatieve verlaging van de belastingdruk, welke op zijn beurt groei-effecten genereert gelijkaardig aan het succes dat Ierland ons heeft voorgedaan. Onder de gematigde veronderstelling van een groei-effect van 0,5 zal een relatieve bevrozing van de overheidsuitgaven al na 5 jaar een economische groei opleveren van 4.6% bij een overheidsbeslag van 43.2%, en na 10 jaar een groei van 8,3% bij een overheidsbeslag van 35,7% (zie tabel 1)

Deugdelijk bestuur: Bureaucratie en Parasitaire structuren ontmantelen

Een budgetstop blijkt dus uitermate heilzaam voor onze welvaart. Ons economische succes kan trouwens niet langer berusten op de uitzonderlijke dynamiek van onze private sector alléén. In de productieve sector zijn de nog haalbare marginale productiviteitswinsten gering of vergen mega inspanningen en mega investeringen. Bij de overheid liggen de inefficiënties nog zó voor de hand. Volgens de OESO en de ECB⁶ bengelt de efficiëntie van de Belgische overheid ver achter op het OESO peleton. De potentiële productiviteitswinst die daar nog kan gerealiseerd worden kan wegens het zware overheidsbelang van 49% in onze economie onze globale productiviteit met een reuzesprong vooruit helpen en onze competitiviteit in de wereldwijde concurrentiestrijd nog wezenlijk aanzwengelen.

³ European Economy, Part V: Member State Developments, pp 205-207

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2005/ee305part5en.pdf

⁴ European Economy, Public finances in EMU - European Commission (2000)

http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/european_economy/2000/eers0300en.pdf

Andrea Bassanini and Stefano Scarpetta, "The Driving Forces of Economic

Growth: (Feb 2005). <http://www.oecd.org/dataoecd/26/2/18450995.pdf>

⁵ De Vlieghe and Vreyman, The Path to sustainable Growth. Lessons from 20 years Growth Differentials in Europe. (Dec 2006). http://workforall.net/WFA_study_English.pdf

⁶ "Public Sector Efficiency: An International Comparison", by A. Afonso, L. Schuknecht and V. Tanzi <http://www.ecb.int/pub/pdf/scpwp/scpwp242.pdf>

Met de vergrijzing voor de deur rest geen tijd voor getreuzel en voor de conservatieve reflexen van het bureaucratisch establishment, veelal uit mis begrepen eigenbelang. Deugdelijk bestuur beoogt immers allermist gedemotiveerde ambtenaren op straat te zetten, of hen een onmenselijk werkritme op te leggen. Deugdelijk bestuur beoogt integendeel de oorzaak van hun frustraties weg te nemen en hun onmiskenbare inzet en de publieke fondsen voor zinvolle productieve taken in te schakelen die zowel méér tot ons aller welzijn bijdragen als de arbeidsvreugde in het openbaar ambt verbeteren. Nederland heeft ons voorgedaan hoezeer een systematische doelmatigheidsanalyse en managementtechnieken als outsourcing en decentralisatie daartoe kunnen bijdragen.⁷

Net zoals ondernemers kritisch elke productiestap analyseren moeten we de efficiëntie en het bestaansrecht van elke instelling fundamenteel in vraag durven stellen. Manifest parasitaire en contraproductieve structuren moeten worden weggesnoeid: marktversturende subsidies, kabinetten en politieke benoemingen die parasiteren op de rug van de productieve krachten. Saneren ook in dubbelwerk en in overbodige instellingen, beleidsniveaus en hiërarchische structuren die door nieuwe communicatietechnieken en technologische vooruitgang zijn voorbijgestreefd.

Snoeien in veel te dure doorgeefluiken voor werkeloosheids- en ziekte-uitkeringen die door de nieuwe betalingstechnieken zijn achterhaald. Vakbonden en ziekenfondsen kunnen hun ruime commissies voor zinnigere taken gebruiken. Maar vooral ook moeten de parasitaire misbruiken in de niet verkozen en aan elke democratische controle ontsnappende intercommunales prioritaair worden aangepakt. De systematische fraude en zelfbediening in Waalse huisvestingsmaatschappijen heeft de noodzaak aangetoond van een beteugeling van de institutionele permissiviteit en bijna clandestiene intransparantie in deze instellingen. Actualisering van wetgeving op de intercommunales in die zin is prioritaair.

Overbodige Betutteling terugdringen

De staat is een noodzakelijk kwaad voor de handhaving van de interne en de nationale veiligheid. Voor al het overige is de staat een overbodig kwaad voor de ontplooiing van het zelf en voor de creativiteit van het individu. Daarom moet de politiek de kunst van het 'negatieve handelen' zijn: telkens op een pragmatische manier inspelen op de mogelijkheden van het ogenblik om zichzelf progressief overbodig te maken. Omdat politici veelal gedreven zijn door machtswellust, maar vooral omdat de bevolking de staat overbevraagt, is de politiek helaas het omgekeerde: over zoveel mogelijk zaken regeren en alles en iedereen controleren vanuit een politiek 'correcte' en 'deskundige' visie die de levensnoodzakelijke creativiteit en zelfredzaamheid van het individu wurgt.

De resulterende herverdelende en sturende staat vergt dagelijks crisisbeheer van talloze technische details en immense budgetten. Een tegensprekelijk debat van de volksvertegenwoordigers mag niet meer beslissend zijn omdat het crisisbeheer geen oponthoud verdraagt. Daarom is de participatie een noodzakelijk kwaad geworden voor stabiele regeringen binnen de betuttelende staat. Reeds in het begin van de 19de eeuw waarschuwden Wilhelm von Humboldt en Alexis de Tocqueville ervoor dat democratieën weer despotisch kunnen worden. Ondanks algemeen stemrecht en oprechte inspanningen om de vrijheid van mening te beschermen, ontstaat toch weer een despotische elite die zelfs meer dan ooit in het leven van anderen ingrijpt.

Zulk sluipend 'verlicht' despotisme heeft ons opgezadeld met totaal overbodige en contraproductieve regels. Dit gaat van het ridicul het verbod op flippo's en chocoladesigaretten en kwaliteitsvoorschriften voor chateaubriand over de contradictorische bijzondere verkeerstaks op LPG voertuigen en premies voor LPG installaties tot de totaal tegenstrijdige combinatie van verwarmingspremies en belastingen op brandstoffen. Ook het overmatig voedselagentschap is met zijn disproportionele eisen is contraproductief bezig zelfstandige slagers en warme bakkers uit onze dorpen te verdrijven.

Maar vooral de talloze interventionistische relieken uit planeconomisch tijdvak zijn destructief voor de vooruitgang zoals daar zijn: prijsreglementeringen, vestigingsvergunningen, sperperiodes voor solden en tergend detaillistische pesterijen van Ruimtelijke Ordening. Zulke totaal overbodige regels remmen de ontwikkeling terwijl de overheid ter implementatie ervan dure controleorganen moet handhaven. En dat terwijl ze zelfs voor haar kerntaken in gebreke blijft, en de files en de wachtlijsten bij justitie en gehandicaptenzorg alsmaar langer worden. Bijzonder teisterend voor onze competitiviteit en onze welvaart ook is het ecologisch fanatisme dat ons verplicht tot dure recyclageprocessen van inert afbraakpuin en tot grondsaneringen waar elke verhouding tussen kost, fout en ecologisch nut ontbreekt. Binnenkort wacht ons wellicht ook het Superministerie voor de Globale Opwarming dat op basis van de 'consensus' binnen de 'exacte' en 'totaalwetenschappelijke' klimatologie, ons in detail en seizoensgebonden oplegt hoe wij moeten eten, rijden, verwarmen en isoleren.

Maar ook de predictoriale witwaswetgeving met multi-interpretbare definities en buitensporige strafmaat hangt als een permanent zwaard van Damocles boven de hoofden van bona fide ondernemers terwijl de geviseerde (ongrijpbare internationale) criminelen straffeloos de dans blijven ontspringen. Dergelijke rechtsonzekerheid ondermijnt het ondernemingsklimaat. Een herstel van de rechtszekerheid van het Bepols Arrest en terugkeer naar fiscale redelijkheid is dan ook dringend.

⁷ Itinera Institute. Blijft de Andere Overheid volslank in Nederland Gidsland? http://cms.antilope.com/Sites/ItinerainstituteBe/Assets/NOTA/Nota9_07.pdf